www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. Число 161. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 12. липня, 1923. — VOL. XXXI. No. 161. Jersey City, N. J., Thursday, July 12, 1923. — THREE CENTS

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКІ МАЙНЕРИ ЗАСТЕРІГАЮТЬ СОБІ ПРАВО СТРАЙКУ ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ С. Р.

ЕТЛЕНТИК СИТИ, Н. ДЖ., 10. липня. — Конференція власників та управителів копалень твердого угля в Пенсилвенії, яка тут відбувається, звернулась до управи майнерських юній із зазивом, щоб вони дали запоруку, що не здержать праці від 1-ого вересня с. р., коли то скінчиться умова щодо теперішних платень майнерів.

Управа юній на сей зазив дала відмовну відповідь.

ДОРОГИЙ ПЕРЕВІЗ УГЛЯ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ

ВАШИНГТОН, Д. К., 11. липня. — Міжстейтова торговельна комісія запорядила доходження у справі цін перевозу твердого угля на зелізницях.

Се зроблено на прошення углевої комісії, яка вважає ті ціни занадто високими.

АМЕРИКА ПІДПИРАЄ АНГЛІЙСЬКУ ПОЛІТИКУ У СПРАВІ РУРЩИНИ

ВАШИНГТОН, Д. К., 11. липня. — Державний секретар Гюс заявив, що Злучені Держави хотять інтервенювати задля полагоди французько-німецького спору ізза Рурщини і так званих „воєнних відшкодовань".

В тутешніх поінформованих кругах заявляють, що Америка буде підпирати англійську політику у справі Рурщини.

АМЕРИКА ЩЕ НЕ ПРИЗНАЄ МЕКСИКАНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА

ВАШИНГТОН, Д. К., 11. липня. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що вісти у пресі, буцімто правительство Злучених Держав мало намір тепер признати мексиканське правительство, є неправдиві.

УНЕВАЖНЕННЄ ВИБОРУ ОДНОГО РАДНОГО МІСТА НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 11. липня. — Нюйорська міська рада (борд оф олдермен) уневажнила вчера вибір на олдермена Джорджа В. Герриса (Нігра, републиканця), а на його місце признала вибір Мана В. Смита (Нігра, демократа).

Вибір був минулої осени і тоді Герриса проголошено вибраним маленькою більшостю голосів. Одначе сей вибір заперечено і тоді запоряджено доходження і перечислення голосів.

По перечисленню голосів показалось, що Смит одержав далеко більше від Герриса. Через те вибір останнього уневажнено, а признано вибір Смита.

Він одержить також платню від часу вибору. (Платня олдермена в Ню Йорку $3,000 річно).

ЖЕНИТЬСЯ З МАЧУХОЮ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 11. липня. — Тутешній артист Вілгелм Ван Бек одержав нині дозвіл женитися зі своєю мачухою Леонорою Брайденбах, яка розвелася з його батьком.

Він має 30 літ, вона 42, а батько 56.

Батько також дістав лайсенс і буде женитися з іншою женщиною.

СПЕКА

НЮ ЙОРК, Н. Й., 10. липня. — Нині було в Ню Йорку 88 степенів горяча. Від спеки занедужало двох мущин, з котрих один помер.

КАРА ЗА ПІДВИСШЕННЄ СУМИ НА ЧЕКУ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 10. липня. — Пінна Берньо Керис одержала чек на $8.65, на якому дописала з переду 5 і виміняла на $58.65.

За се засуджено її до дому поправи, Бедфорд Ріформеторі.

КАЖЕ, ЩО ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА І БАЛКАН ПОСТУПАЮТЬ НАПЕРЕД

НЮ ЙОРК, Н. Й., 11. липня. — З Европи вернувся заступник президента Пенсилвенійської зелізниці ген. Вилієм В. Етербор.

Він каже, що Чехо-Словаччина, Австрія і балканські держави поступили так значно наперед в останніх кількох роках у своїй економічній відбудові, що вони не дбають, що діється в Західній Европі.

СПАДОК ЦІН ЗБІЖА В АМЕРИЦІ

ШИКАГО, Ілл., 10. липня. — На тутешньому збіжевому торзі нині впали ціни усіх родів збіжа.

Пшениця упала до ціни 1 доляр за бушель.

Сей спадок цін викликав велике невдоволення серед фармерів, котрі заявляють, що продукція пшениці більше коштує аніж 1 доляр за бушель.

КОНВЕНЦІЯ БРАТСТВА ЕЛКС

АТЛАНТА, Джорджія, 10. липня. — Тут відбувається 59-а конвенція добродійного братства Елкс.

Братство має 826,825 членів. Фонди централі виносять $1,099,912.

КАЛІКА ВИРАТУВАВ ТРОЄ ТОНУЧИХ ДІВЧАТ

ЛЕЙК ГАЙЕТКАТ, Н. Дж., 9. липня. — Нині виратував тут троє тонучих дівчат Чарлз Бенз. Дівчата випливли з човна і тонули в озері. Товпа бачила їх здалека, але ніхто не важився спішити їм на поміч, лише один Чарлз Бенз, котрий є калікою від кількох літ, скочив до води, доплив до тонучих і всіх їх виратував.

ХРУНІВСЬКА ГАЗЕТА.

В Коломиї зачали Поляки видавати польську тижневу газету в українській мові п. з. „Право Народу" (чому не — „Право Панів"?).

З галицьких Українців ніхто не хотів нанятись на редактора сеї газети. Тільки найшлось кількох Буковинців і Придніпрянців, котрі не знають і не розуміються на Поляках і тому пійшли їм на службу.

Та є надія, що та служба довго не потриває і вони пізнають що залізли в багно ката.

ВИБОРЧА РЕФОРМА В ІТАЛІЇ

Уряд Муссолінія склав тепер проєкт виборчої реформи, який має запевнити перевагу Фашістам. Проєкт має на увазі відміну істнуючої тепер пропорціональної системи й заводить замість цеї комбінацію мансорітарної і пропорціональної системи; згідно з цим проєктом партія, яка здобуда відносну більшість при виборах, здобуває дві третини місць в парляменті, себто 356 з 535, а решта, себто 179 розділюється між партіями меншости по пропорціональній системі. Для вияснення співвідношення партій з цілої Італії має бути утворена одна виборча округа а крім того країна поділяється на обласні округи. Число депутатів цих вираховується в той спосіб що для партії, яка одержала більшість, добуток встановлюється діленням числа поданих за її список по цілій Італії голосів на 356 а для партій меншости діленням одержаних всімо ними голосів на 179. Цен з депутатів щодо віку має бути знижений з 30 до 25 років

ПОВСТАНЧИЙ ЗАГІН НА БІЛОРУСИ.

В слонімськім повіті на Білоруси польські війська заліквідували повстанчий білоруський загін отамана Шершеня, котрий був товаришем організатора повстанчих відділів Місевича, розстріляного минулого року Поляками. Повстанчий загін Шершеня крився в лісах, нападаючи на дооколичні села. Польське військо окружило ліс і розбило цей загін причім згинуло 4 повстанців і сам Шершень. Згинув також один польський жовнір, а другого поранено.

ГАЛЛЕР ІДЕ ДО АМЕРИКИ.

Ґенерал Юзеф Галлер виїзджає до Америки. Опозиційна польська преса з з того приводу підняла крик, в переконанню що Галлер іде до Америки в ролі агітатора з рамени „Хієни"

ПРОЄКТ БАЛТІЙСЬКОЇ СПІЛКИ.

Берлінська німецька газета „Фоссіше Цайтунґ" повідомляє, що в Ревелі, столиці Естонії, має відбутись конференція балтійських держав, на якій буде обмірковуватись проєкт утворення спілки балтійських держав, яка ставить собі такі завдання:

1. Балтійське море оголошується невтральним. Всі кріпости на берегах Балтійського моря за винятком Зунда і обох Бельтів розброюються. Ні одна з держав не має права тримати на Балтійському морі великі військові судна. Ґарнізони кріпостий Зунда і обох Бельтів мають складатись з військ всіх частинах. На чолі їх мається на увазі поставити міжнародніх командантів. На сухопутних кордонах мається на увазі утворити невтральні зони.

2. Мітні кордони по можливости знищується. Росії мається на увазі надати право відкривати вільні ґавані в портах окраїнних державах.

3. Члени Балтійської спілки, які входять до складу Ліґи Народів, заявляють, що вони передають представництво делеґатови тої балтійської держави яка в даний період буде присутня на раді Ліґи Народів. Делеґат цей одержує інструкції від директорії балтійської спілки. До складу спілки згідно з проєктом мають входити Німеччина, совєтська Росія, Польща, Естонія, Литва, Латвія, Фінляндія, Швеція, Норвеґія і Данія.

Проєкт цей підтримується Швецією і Фінляндією. Совєтський уряд до сього часу участи в переговорах не брав.

САМОГОНКА НА УКРАЇНІ.

Аґенція „Вістник" повідомляє, що по відомостям головного управління міліції на території України в 960 ведер закваски. Розпочато 4720 судових розправ по обвинуваченню в виговлі спирту і 2963 по обвинуваченню в продажі самогону. В порівнанню з квітнем число таємних горалень збільшилось на 52 відсотки. Ці відомости охоплюють лише міста України, з огляду на те, що боротьба з самогоном на селах перебирає в стадії підготовки.

В ЄРУСАЛИМІ.

На днях Арабін замордували в Єрусалимі англійського офіцера, команданта жандармерії.

ЗВОРОТ ДЗВОНІВ З РОСІЇ.

Як ми вже доносили до Варшави прибули вже і ще прибувають церковні дзвони, евакуовані в часі світової війни з Галичини, Волині й Холмщини до Росії. Завідує видачею дзвонів їх власникам митрополича римо-католицька капітула (Варшава, Медова 17). Заінтересовані особи можуть приїздити до Варшави по дзвони особисто з відповідними уповноваженнями і документами та платити за доставу з Росії 15 прц. вартости дзвона, т. є. по 26.000 мп. за кільоґрам ваги дзвона. Часть тих дзвонів можна вже відобрати і після спису долученого до транспорту привезених дзвонів, слідуючі громади можуть зголоситися по відбір дзвонів, а то: Більче золоте (або Анучин). Бобятин 1. Підгорочі 1, Деліїв, пов. Станиславів 1, Довжанка пов. Тернопіль 1, Фірлеївка 1. Голгоче 3, Гільче або Сільце 1. Хоростків 2 (зазначені в відлині за о. Василия Богоноса). Холоїв 1. Губче 2, Горпина 1, Іщків 1, Козова 1, Княже (село) 1, Крайне 1. Камінка Струмилова Ч. Кізлів (а горі сильно розбитий зазначений за о. Гр. Словицького 1883 р.), Кімера 1, Кипячка коло Тернополя 1, Ковалівка 1, Межигорці пов. Броди 1. Монастир пов. Камінка струм. 1, Носівці пов. Тернопіль 3. Настасів 1, Оришківці 1. Огнира (Огнержа(1. Пожежин 1, Полупанівка пов. Скалат 1, Пересна 1, Плотича пов. Тернопіль 1. Полтви 1, Петриків пов. Тернопіль 1. Радехів 2. Ротеновець 1, Ступки п. п. Бірки Великі 1, Сваричів 1, Сасів 1, Євитязів 1. Тартаків 1, Техів 1. Тишиця 1. Товстолуг п. Тернопіль 1. Убіне 1, Августівка пов. Бережани 1. Бенявки пов. Підгайці 2, Чехи село 1, Янівка пов. Тернопіль 1.

РОЗПРАВА ПОВСТАНЦІВ НА УКРАЇНІ.

„Руль" повідомляє, що в кінці травня в харківському верховному трибуналі розглядалася в дорозі касаційного поступування справа 64 членів української повстанської організації. При першому розгляді справи подільський революційний трибунал засудив деяких обвинувачених до розстрілу, а решту до тюрми на довгі терміни. Верховний трибунал уневажнив присуд подільського революційного трибуналу.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЄГИПТІ.

З Москви доносять, що совєтський уряд висилає на днях своє представництво до Єгипту.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ТІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШІВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ІНШИХ РІЧИЧ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ЗА СКЛИКАННЯМ МІЖНАРОДНЬОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ НІМЕЦЬКИХ „ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ"

ЛОНДОН, 11. липня. — Британський премієр Стенлі Болдвин має завтра заявити в палаті громад, що він є за плянем американського державного секретаря Гюса, щоби скликано міжнародню комісію, яка прослідила би, чи і скільки Німеччина всиді платити аліянтам „воєнного відшкодовання".

Британське правительство вищле ноту до всіх аліянтів, щоби дали відповідь на останнє німецьке предложенне.

Як тут запевняють, Італія і Японія годяться зі становищем Великої Британії у відношенню до Німеччини, тільки Франція з Бельгією покинцо отягаються.

ФРАНЦІЯ ПРОГРАЛА В РУРЩИНІ

ПАРИЖ, 11. липня. — В тутешніх поінформованих кругах заявляють, що французьке правительство бачить свою невдачу в Рурщині і готове піддатись Англії та приняти її політику у відношенню до Німеччини.

НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАМКНЕННЯ ГРАНИЦЬ В НАПАДЕНИХ ПРОВІНЦІЯХ

БЕРЛІН, 10. липня. — Німеччина вислала протест до британського й італійського правительства з причини замкнення границь Рурщини і Ренщини Францією і Бельгією.

Німецьке правительство поручило своїм амбасадорам в Лондоні і в Римі, щоби зясували, які перепони і трудности мусить через те терпіти німецький нарід. Навіть посли з Ренщини не можуть приїхати до парляменту в Берліні ізза перервання всякої комунікації на границі.

ПРОВІДНИК НІМЕЦЬКИХ ФАШІСТІВ ДО РУРЩАН

БЕРЛІН, 10. липня. — Провідник німецьких фашістів в Баварії, Гітлер, видав до Німців в Рурщині відозву, в якій взиває їх, щоби уживали всіх способів у боротьбі проти французьких наїзників, навіть динаміту до висаджування мостів, зелізниць і домів.

Се спосіб, каже він, яким Ірляндці здобули свободу.

ОСТАННІ АМЕРИКАНСЬКІ ЖОВНІРИ ПОКИНУЛИ НІМЕЧЧИНУ

БРЕМЕН, Німеччина, 10. липня. — Сюди приїхали вже останні американські жовніри з американської окупаційної армії, котра стояла над Реном. Вони завтра відплинуть до Америки.

ЖИДІВСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ ДО ПАЛЕСТИНИ

ЛОНДОН, 10. липня. — З жидівського здомлення про еміґрацію Жидів з цілого світа до Палестини виходить, що за 17 місяців, відколи ведеться жидівська іміґраційна акція, прибуло до Палестини 16,800 Жидів.

(Палестина — величиною як пів Східної Галичини; живе там міліон Арабів, котрі мають свою культуру та стару розвинену мову і релігію магометанську; з Жидами споріднені тільки расово, бо вони теж Семіти. Жидів в Палестині всього около 70,000; займаються вони переважно торговлею).

УБИТО ЕГИПЕТСЬКОГО КНЯЗЯ В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН, 10. липня. — Тут найдено в готелі убитого египетського князя Алі Фамі.

Підозрівають, що його убила його жінка, Француженка Марі Маргеріт, її увязнено.

ЕМІҐРАЦІЯ З МАДЯРЩИНИ

БУДАПЕШТ, столиця Мадярщини, 10. липня. — До мадярського уряду зголосилось 30,000 осіб по пашпорти до виїзду в Америку. Одначе число допустимих осіб, яке американська влада призначила для Мадярщини, виносить лише 5,688, отже решта зголошених не може виїхати до Злучених Держав.

Мадярське правительство в першу чергу дає пашпорти сим, що давнійше зголосились і сим, що мають в Злучених Державах чоловіків або жінок і хотять до них виїхати.

Також богато зголошується тут до виїзду в Канаду, до Мексика і до Південної Америки.

БОЛГАРІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АЛІЯНТСЬКОЇ ЗРАДИ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 10. липня. — Болгарський премієр Заков вислав до аліянтів протест проти аліянтсько-турецького мирового договору, в якому аліянти признають Туркам Карагач і сим запирають Болгарії доступ до Егейського моря.

Заков каже, що Болгарія в договорі в Неї, у Франції, обіцяли богато аліянтам і всі приречення виповнила, а аліянти обіцяли тільки одну річ і сеї не виповнили.

ВСІ МАЮТЬ ПРАВО... СЛУХАТИ МОСКВИ

МОСКВА, 9. липня. — З оголошеного повного тексту „конституції" „Злучених" „Держав" „Росії" виходить, що поодинокі „держави", які „належать" до Росії, таки мають право відлучитись від тої „федерації".

В тій „конституції" сказано, що території жадної з федеральних „республик" не можна змінювати без її згоди, та що постанови про відступленне поодиноких „республик" від „федерації" можна тільки тоді змінювати, як на се згодяться всі її „республики".

(Се значить, що без згоди Московщини нічого в тій славетній „федерації" не можна зробити).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper Published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодинокое число три центи
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерси Сити і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Телефон „Свобода" 498 Montgomery. Год. У. Н. Somset 1898 Montgomery.

За оголошення редакція на відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЛЯХИ ЗАБОРОНЯЮТЬ УКРАЇНЦЯМ НАЗИВАТИ СВОЮ МОВУ УКРАЇНСЬКОЮ.

Львівський український дневник „Діло" пише:

„Від ряду літ середні школи з українською викладовою мовою вживають у свідоствах і документах слова український, замісць давнійшого слова руський.

„Аж тепер нараз куратор Собінський зорганізував хрестоносний похід проти слова український, видаючи циркуляр до дирекції українських державних і приватних середніх шкіл під датою 23. березня, 1923, до ч. 2735, котрим ЗАКАЗУЄ ВЖИВАТИ СЛОВО УКРАЇНСЬКИЙ, а натомісць приказує всюди на печатках, свідоцтвах та інших документах і у шкільній науці вживати виключно слово руський (ruski) замісць принятого слова український (ukrainski).

Львівська кураторія згаданий заказ уживання слова український видала виключно з політичних мотивів (львівську кураторію опанували вшехполяки, що вживають вже заходів, щоби місце Собінського заняв відомий із „Слова Польського" україноїд, посол Прушинський) і наші школи очевидно не хотять йому підчинитись. Деякі збори учительські (пр. коломийської гімназії і філії Учительської Громади (в Тернополі і також деінде) разом з головним виділом запротестували проти того заказу, а Народний Комітет віднісся до української парляментарної репрезентації у Варшаві для внесення інтерпеляції до міністра.

„Зрозуміла річ, що всі наші освітні і шкільні установи тай ціле громадянство мусять рішучо запротестувати проти нової затії Собінського."

* * *

Не першина вже Українцям чути „поучення" від ворогів, що вони не Українці.

Довгі літа московський царський уряд „учив" Українців, що вони не Українці, а тільки малоруська галузь Москалів. Він тримав на се „учених", агітаторів, „редакторів", „приятелів народа", котрі в Українців старалися вмовити, що вони „для свого добра" повинні покинути імя „Українець" та „український", а зватись „Русскими" і мову свою рідну „русскою", себто московською.

Ужито навіть і острого способу, бо в 1876-ому році заборонено друкувати українські книжки і газети.

Але ще перед війною Імператорська Академія Наук в Петербурзі заявила, що є українська мова; що вона окрема від мови московської, а самостійна мова.

А прийшла революція, вся Московщина погодилася з тим як з фактом.

Аж тепер повстали нові опікуни Українців і нові „учителі", як вони мають називатись.

На українську Галичину, на західну Волинь, на Холмщину і на Полісе напали ляхи і хотіли-б ті землі присвоїти для Польщі разом з нападеним народом.

Слова Україна, Українець і український — небезпечні для Ляшвщі, більше небезпечні як гармати. Бо за кровавою рижською границею на схід живе ще 32,000,000 Українців, котрі інакше не хотять називатись лише Українці, а котрих імя споює і єднає таксамо як і спільна історія, культура, мова, звичаї.

Аби сьому зарадити ляхи взялись на московський царський спосіб:

ЗАБОРОНЯЮТЬ УКРАЇНЦЯМ, ЩО ХВИЛЕВО ПОПАЛИСЬ ПІД ПОЛЬСЬКЕ ЯРМО, ЗВАТИСЯ УКРАЇНЦЯМИ.

Роздобули свою давню назву для Мазурщини — „МАЛОПОЛЬСЬКА" і хотять її причіпити до української Галичини, на зразок московський, як царська Росія називала нападену Україну „Малоросією".

Кромі того наказують Українцям в Галичині і в решті українських країв, що під польським ярмом, називати свою мову „рускою".

Безперечно, що такі і подібні польські розпорядки вказують тільки на крайну польську глупоту і більш нічого.

Що не вдалось царям і збанкротувало під їх царством, те не вдасться також і збанкротованим польським панам разом з їх паперовою Польщею.

Не вдасться Полякам вбити клин і розділити Українців на дві части. Не така легка се справа як підписати з московськими большевиками мир в Ризі.

Про се вони скоро переконаються. Але Українці будуть їм тямити їх діявольські а глупі, крайно глупі, пляни, з якими вибирались проти української нації на її розбите і нищенне. І колись не забудуть також їм за се заплатити.

ВИДАННЯ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

Від Крукувщини до Кумейщини, том 8, частина 1	$1.50
Початки Хмельниччини, том 8, частина 2	1.00
Історія Української Літератури, том 1	1.50
Українська Революція, др. Мих. Лозинський, Галичина в рр. 1918-1920	1.00
Примітивні оповідання, казки і байки Африки та Америки	85
Хмельниччина в розцвіті (1648-1650), том 8, частина 3 (оправ.)	2.00

Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

Клим Поліщук.

„АНГЕЛЬСЬКИЙ ЛИСТ".

(З хроніки одного волинського села).

Передрук застережено.

(Докінчення)

4.

Наче хтось іскру вкинув у суху солому, яка, заховавшись, тліла й непокоїла всіх, але знайти її не було ніякої змоги. Говорили про святу гору Почаїв-ську і згадували собі, як то колись ходили до неї і як молилися коло тієї силі, на якій „стопку знати", а від того звичайна постійна туга роблялася болючим жаданнем чогось світлого й радісного, нового й невідомого, що новим і радісним зробило-б життя саме. Майже половина села на прощу збиралася, тільки ніхто не знав, як то йти тепер, бо то-ж „Почаїв не так близько, та щей на тім бої"...

Так прийшов Великдень і то такий, якого старі люди не пам'ятали, — сумний та невеселий. Не було ні „діянія", ні пасок священих, бо церква запечатана стояла, а муки в жорнах ніхто не напетлює так, щоб хоч поляницю добру можна було спекти. Одних тільки писанок та крашанок було досить, а по тім знали, що Великдень...

На перший день, як і завжди було, забралися парубки на дзвіницю, тай стали дзвонити, а дівчата на цвинтарі гагілки завели, коли тут хтось „Зельмана" заспівав:

„Іде, іде Зельман,
Іде, іде його брат,
Вишкостом, вишкостом,
Зельманова родина"...

— Ой, людоньки добрі! — голосно зітхнула якась бабуся. — То-ж так тільки колись за панщини співали!...

Старий Трохим зі своєю старою сидів собі під дзвіницею і спокійно дивився на біленьких барашиків, що пливли по небу, але коли почув оте зітхання, то наче хто в лице його вдарив. Спершу почервонів, а потім схопився на ноги.

— Гей, ви! — крикнув він до людей. — Доки-ж це так буде?!

— А що таке — спитався хтось здивовано.

— Як то, що?! — кричав він далі. Та-ж оте саме!... Оте зітхання прокляте!... зітхають і зітхають, а нема того, щоб раз уже повірили і набралися сили!

— Хіба-ж ми невірні, чи що?! — образився хтось. — Думає, що як Параска знайшла ангельського листа, то він може кричати!...

— А ви спершу вислухайте! — говорив він так, наче який „горатель" на вічу. — Ставили кордонні стовпи, — зітхали! Приїздили реквізувати й „продподатки" стягати, — зітхали! Ангельський лист був, — зітхали! Настав Великдень і знову зітхаєте і, вже самі не знаєте, чого й для чого!?...

— А що-ж нам робити, що?! — закричала до нього в свою чергу громада.

— На прощу! В Почаїв ідіть! — сказав на те Трохим твердо.

Почули це дівчата й затихли, тільки одні звони на дзвіниці срібно-мідно дзвонили й задивалися, наче не раділи, а скаржилися, кликали й виражали... Слухали люди тих дзвонів і чули в своїх грудях наростання нових сил і повільно світліщали лиця і яснішали очі, наче з них полуда спадала.

— А як-же через кордон? — спитався хтось тихо й несміливо.

— Дорогою! Просто на захід через кордон, наче його й немає — повільно і з притиском проказав Трохим.

— Господи Боже! — скрикнули в один голос. — Як-же ми раніш цього не подумали?! То-ж і справді, як підемо разом, то ніяка варта не стримає нас!

І вирішили йти, як тільки сонце зайде, бо „все-ж таки, не так помітно буде" і за ніч „третину дороги можна було-б пройти". Старій Парасці, як бувалій прочанці, доручили перед всіх, а тому вона зараз-же пішла до дому і стала збиратися в дорогу. Інші ще зоставилися на цвинтарі, бо думали ще поговорити трохи, але слова не вязалися якось, тільки одні очі дивилися в другі очі і так усе розуміли...

5.

Тільки стало вечоріти, як за коловорот висунулася величезна ватага людей з тлумаками на плечах і, тримаючи в руках довгі костури, повільно рушила до кордону. Чорний присмерк горнувся до них, наче хотів закрити їх собою від очей кордонної сторожі, але вона вже давно помітила в сутінку вечора, як щось сунудося на неї величезною блідо-сизою плямою. Тремтючи від страху, стали тривожно пересвистуватися між собою і хтось навіть вистрілив, але бліда пляма не зникла, а все зростала й робилася грізною бідою хмарою. Ще хвилина і на тлі темно-синього неба ясно вимальовалися якісь дивовижні білі постаті...

— Повстанці йдуть! — крикнув хтось пронизливо і враз затих, наче вдавився.

Темні тіни метнулися між кордонними стовпами і тихо впали в чорну млу ріллі. Біла хмара насунула на самий кордон і стала. З хвилину стояла нерухомо, наче казкова скеля, а потім розпалася на двоє.

— Бувайте здорові! — прогомоніло з одної частини хмари

— Щасливої дороги! — озвалося з другої.

І, ось, одна половина рушила далі й повільно поплила на захід, а друга довго ще стояла на місці і, не рухаючись, давалася буряною.

Раптом, десь уже на „тім бої", забреніло:

„Пречиста Діво, Мати Руського краю".

— Слава Богу! — гримнуло з нерухомої хмари. — Пройшли!..

І тут тільки перелякані вартові впізнали, що це є Личаківські люди в своїх білих свитах, але проте ніхто не насмілився підвестися з ріллі і спитатися їх — з ким ішли і кого так провожали!

. . . Вертаючись у село, почули, як перший раз закричали жаби на болоті і це якоюсь незрозуміло радісною тривогою наповнило кожді груди, бо то, як кажуть, — „тільки тоді справжня весна починається"...

І згадали, що майже кождого року в такий час на прощу виходили.

— Пішли й цього року, тільки як то вони вернуться?... — промовив хтось у голос; відповідаючи своїм думкам.

— Дасть Біг і вернуться! — озвалося декілько голосів і в тих голосах чулося те саме, що в гомоні зірвиці весняної ночі, — тривога і радість...

6.

Пішли дні за днями, як разки намиста понизалися. Тим часом вістка про те, що Личаківські люди пішли „на той бік аж до самого Почаїва", — блискавкою облетіла всі сусідні села і всюди стали говорити про те, що начеб то „вони мають якусь відомість про кордон принести".

Голова „Комнезаможа" аж волося рвав на собі зі злости, але мовчав і ні слова з уст, бо як приїздив комісар допитувався про те, що сталося, то при всій громаді сказав:

— Як тільки що станеться такого, так ти, товаришу, відповідаєш!...

Пробував він щось таке і громаді сказати, але йому не дали й слова промовити. Сталося так, що всі в один голос йому закричали:

— Анцихристе клятий! Відчини нашу церкві вірни попа нашого!...

Розлютився він на те і більше вже не говорив нічого. Пошептався щось із головою „Комнезаможа" і так поїхав із села. Гадали, що, може, навіть якась біда з того вийде, хоч уже ніхто її не боявся, але ще того самого дня вечером приїхав у село „стійковою" підвовою якийсь, на смерть виснажений, бліди і худий чоловік. І коли тільки він став коло церкви і зліз із воза, як його зразу обступили і стали цікаво приглядатися. А молодяк знав шапку і, кланяючись бридко обстриженою головою, спитався:

— Не взнаєте?

Господарі дивились і мовчали.

— То-ж ви мої парахіяни! — промовив він сумно і всі взнали в нім свого попа.

— Боже, Що з вами сталося?! — закричали, кидаючись до нього, як діти до батька свого.

— Спасиб'г вам, що замовили слово! — сказав піп зворушено. — Як би не це, то може й згинув би!...

Взяли його на руки, віднесли так аж до самої хати, де самотньо лиш сльози молода попаді, а самі розійшлися по домах, щоб кождому зокрема відчути прихід тієї радости, яку віщував поворот священика...

І недовго прийшлось її ждати. Через два, чи три дні після того, ранним ранком поза селом знявся якийсь крик і галас, а слідом за тим безладна стрілянина. Тепер уже вартові добре знали, хто так сміливо йде проти них і, стріляючи вгору, хотіли хоч за свій переляк „відячитися", бо знали, що не спинити того, хто беззбройно йде до свого. Покричали, постріляли, тай затихли і тільки одні слова пісні лунали:

„О, Пречиста Діво Мати
Не дай-же нам загибати,
В тяжкій недолі,
Ще й у неволі!..."

З піснею юшіли і з піснею назад приходили. Не дивлячись на ранний час, майже все село в коловороті стало — невмиване, нечесане, тільки що зі сну... Стало й палаючими очима наді дивилося, як повільним кроком наближалася до нього ватага рідних прочан. Здалека ще нічого не було видно, крім одних білих свит, але ось підійшли ближче і всі скрикнули від радости. — Стомлені й знесилені прочани йшли із сяючими лицями...

Не витримали більше і кинулися на зустріч. Сотні рук зплелися в обіймах дріжучих і сотні вуст вимовили одне тільки слово:

— Правда?!...

— Правда!... Правда!... — залунала стовуста відповідь.

— Всміхнулася Божая Мати!... Всміхнулася!...

— Як?!... Як саме?!... — чулося звідусіль нетерпеливо палаюче, як вогонь.

І тоді вийшла наперед стара Параска і сказала так, щоб усі могли чути:

— Як перейшли ми один кордон і другий, так аж тоді тільки заспівали і пішли собі. До самого ранку йшли не спиняючись і не спочиваючи, бо все боялися, що нас доженуть і завернуть... Вранці підійшли до якогось гаю і там лягли спочити трохи. Але, як тільки ми заснули, то всі один сон побачили. Зявилися Божа Мати в червоному полумі і сказала нам: — „Просіть собі, чого самі хочете, а як Бог почує вас, то й я до вас усміхнуся!" Сказала так і зникла, а ми встали і далі пішли. Йдемо і думаємо, — чого-ж нам просити, як не того, щоб ніякого кордону на нашій землі не було ніколи?... — Подивуючи один на з таками думками аж до самого Почаїва прийшли. Приходимо, а там людей тих, що ніде голці впасти. Поприходили аж із Галичини навіть, не то що від Холма, і всі вони моляться так само, як і ми молимося, і того самого, видко, в душі своїй просять. Як побачили нас, то аж здивувалися. „Як же ви дістались сюди?" — питалися нас, а ми їм і розповіли про все по чистій правді. Слухаючи, що ми розповідали, вони ще більше дивувалися і казали: — „Так невже там не липше, як у нас?!"... Два дні молилися ми — то перед мощами святого Гиви, то коло скелі, на якій „стопку знати", а на третій день прийшли поклонитися перед чудодійним образом, як враз усі ми побачили, що Божа Мати всміхається до нас цілком так, як мати до дитяти свого. Заплакали ми від радости і враз же пішли назад, щоб скоріще і вас цим потішити...

— Нарешті! — радісно озвалося село і, як весняна хвиля бурхливої ріки, загула й загомоніло,одне і те саме:

— Всміхнулася Божая Мати!... Всміхнулася!...

І в той час, як цей радісний гомін, здавалося, не міг знайти собі місця в одних тільки Личаківцях і развався навіть на „той бік" через кордон, геть аж до Юдкового млина в сусідньому селі, — голова „Комнезаможа" сидів у своїй хаті і, плачучи, чекав комісарської кари. — Те, що мало статися, вже сталося, а перед ним нікчемна найбільша кордонна варта...

23. квітня 1923 р.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
Для Народних Домів, читалень як також і приватних хат.
ВЕЛИКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ОБРАЗ
28x22 ЦАЛІВ
БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ
1651 Р.
репродукція славного малюнка Івасюка
ЦІНА $2.00.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Психольогія рабів.

(З бразилійської „Праці").

Але мозок мій раб.
Але кров моя раб.
(І. Франко).

Бідна ми нація! Рабство вкрилося в нас і розточило нас як рак і нам ніяка вичистити свою кров і свій мозок від погубної гнилі, що розточує нас все і всюди. На кождому кроці, в кождому ділі ми рабами, навіть не помічаючи сего, і навіть ті, що, здається своєї рабської вдачі позбулись, поводяться всюди як раби з рабською кровю і рабським мозком.

Що цікуе вільну націю. Передівсім почуття єдности, кріпка звязь поміж усіми її членами, відчуваніє відповідальности за всі вчинки приватні і громадянські, расова гордість, змаганнє, щоб нація росла вшир і вгору, і повернення всіх своїх кроків в напрямі приспішення і допомоги церу ростови. Чоловік свідомий свого гонорожанства і волі принесе найбільші жертви із себе; пожертвує навіть своїм особистим щастем, щоб тільки його нація росла, кріпшала, добувала свої права, славу і пошану.

Цілком відмінно поводиться людина з душею раба. Така людина наоборот, працює з якоюсь упертостю всюди, де тільки є нагода, щоб свою націю розєднати, розбити, підкопати, понизити, обезсилити й обезславити. Така людина кождим своїм ділом копає яму свому народови — свідомо і з розмислом, або й несвідомо.

З отаких одиниць складається в поражаючій більшости наш загал, а передівсім наш бразилійський загал.

Скілько не мали ми і не маємо сьогодня тих гробокопателів нашого національного істнования з рабською душею — ось тут у Бразилії! Скілько не було зроблено і не робиться ще й сьогодня остьими рабами, щоб яма для нашого народу як найскорше була готовою до того, щоб його поховати! Скілько не було зроблено і не робиться остьими рабами, щоб загал осмішити, обезвірити, зробити байдужим до всіх голосів, що будять його до життя, приспати, задурманити, зробити добрим матеріялом на жертву чужої експлоатації, зробити матеріялом на ґлеєві і слугу!

Всякий почин праці над розбудженнем приспаного загалу, над його зорганізованнем, над вливтем в його жили живучої крови, сі раби зустрічали і зустрічають глумом, киринем, кертичним риттем, руйнованнем. Вдягнувши тогу всезнайків, опікунів, що так і розпинаються за долю загалу, вони все обплюють, зогидять, поглумлять і все і всюди накинуться на ратівників народу тим, що відтягнуть загал від кождого, хочби й найблагороднішого почину. Їм не сподобається або ніс, або ухо, того, що дає почин; вони заглянуть в його метрику, щоб провірити, хто його хрестив: „піп", чи Трильовський; вони обчислять його майно, яке він мав, має і буде мати десь на Марсі — словом, вони не лишать сухої нитки на нещасному, тільки длятого, щоб йому не вдалося комусь отворити очі на грозячу небезпеку нації. Вони навіть самі нічого покумаються з чоловіком почину і з його почином, але тільки з цею метою, щоб працює і лекше працювати над зруйнованнем його праці, щоб в ролі помічників тим погубнійшу робити працю руйнування, щоби врешті обплювати почин, бо, мовляв, вони в самому жерелі пересвідчилися в його шкідливости, або неможливости здійснення.

Скілько то в сій нещасній Бразилії ми не маємо таких руйників з рабською душею! На кождій кольоніі аж кишить від тих запеклих ворогів, а громада йде за ними як отара овець, вірючи свято в їх найкращі намірн. Один скритикує газету, бо йому не подобається це, що хтось газету читає і освідомлює себе; другий обсміє наших вчених, кажучи, ці овони дурниці пишуть; інший зогидить нашу церкву, бо знає, що ся церква це могутня зброя нашого народу в боротьбі з ворогами; інший викинть нашу школу; ще інший окленеле основників Українського Союза, що мовляв, Союз організація що має на меті запродати нарід з кістками священикам; ще інший вкине зерно сумніву в наші сили і скаже людям, що ми взагалі не всилі нічого вдіяти; інший відхилиться від організації, щоби злим прикладом вказати шлях другим до дезерції; ще інший з розмислом буде поводитись так, щоб до організації розбудити нехіть і недовіре; інший підкине людям підну газету, або книжку, і т. д. в нескінченість. А все те робиться не з наміром принести користь загальній справі — сохрань Господи! — все те чортівські штуки замаскованих ворогів нашого відродження, рабів на службі наших ворогів, що як вовки в овечій шкурі вищипують стадо овець. Все те нікчемна тайна поліція наших ворогів, яка з маскою патріотів і приятелів народу працює на нашу загибель і на славу нашого ворога. Все те рабська гниль.

Бо спитайте ви всіх тих ославлених патріотів, що нібито для добра справи так дуже ревно працюють на те, щоб ми не довершили нічого, спитайте їх, що брого вони зробили для нашої справи? Перейдіть думкою минувшину і сучасність їх життя, погляньте на їх справи, загляньте до їх кишеїй! Вам розкриється вся правда і ви побачите мізерних обманців, або крайніх нероблів, яких ви при жалній праці не бачили ніколи, або таких, що мають руки не конче чисті. І ви переконаєтесь, що їх рутинщька робота має на меті, з одного боку не допустити до того, щоб загал пересвідчився, що можна працювати чесно, а з другого боку, щоб цькованнями і клеветами на других відвернути увагу загалу від своїх власних гріхів.

Горе народови, який іде за такими рабами-обманцями малівцями, бо для такого народу немає ратунку! Такий народ не спосібний до ніякої боротьби за поправу свого істнования і він скорше чи пізнійше стане жертвою сусіда, який чигає на його загибель.

І така доля чекає наш бразилійський загал, якщо ми не схаменемося впору і не виділимо зерна від полови та не обєднаємось, щоби з вовками скорше упоратись.

П. Карманський.

ПРИСЯГА-КЛЯТЬБА

Здалека від загонів рідних,
Обідрані з надій послідних,
На чужині, на цвинтарях,
Зійшлися виснажені, бідні,
Щоб пригадати дні побідні,
Сиділи біль огнем присяг.

Пять літ боролися мов-тури
За правду, за „очаг культури".
Сами вмлівшучи від ран,
Відтак за дротами три роки
Клювало їх скитальство-поки
Петлі не внеукав тиран.

П недав її своїй рабині,
Що роскошуєсь в гільотині,
Яку будує тиск літ.
Щоб закоронила Нерова
І, щоб як злочинів корона
Розбоєм здивувала світ.

Зійшлись опущені, безрідні,
Щоб попрощати вже послідні
Сподіяня на спочуття;
І щоб в останнє присягнути
Голов дід присуд не згнути.
Спродати дорого життя.

Кого-ж на свідка призивати,
Коли з пограбленої хати
Ніщо крім болю не взяли?
Коли і прапори порвали
І очі ними повкривали
Тим, що скитаючись, лягли?

І присягали на могили,
На прах борців, що не дожили
Ганебного для світа дня.
А їх слова хрести збирали
І раменами їх кидали
У далечінь, де жде рідня.

Клялися, що не зложать зброї,
Хоч аж пішлеї герої
Проснуться від рідних катів.
І слухали гроби й молили,
Щоб дав їм Бог потрібні сили
Удвигати тягар хрестів.

Пруденгополіс, Тіярана, Бразилія.
5. червня, 1923.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА
НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА
З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ
Замовлення разом з грішми посилати на адресу: "SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

СПРАВОЗДАННЄ Ч. 5 СОЮЗУ „ГОЛОДНИМ УКРАЇНИ" У ВІДНИ, ПРЕДЛОЖЕНЕ РІЧНИМ ЗАГАЛЬНИМ ЗБОРАМ.

Дня 21. квітня скінчився рік від першого, організаційного засідання ініціяторів віденського Союзу „Голодним Україні". В оголошенім тоді комунікаті, в чотирьох справоздавних з перших 7 місяців його діяльности (до 18. листопада м. р.) а також в відозвах його президії були докладно описані мотиви, які привели до завязання сеї організації, ті завдання, які вона собі ставила, способи їх здійснення, і перепони, котрі вони стрічали; сі справоздання і комунікати всі появлялися в пресі, отже хто сею справою інтересувався, їх знає. (На жаль, часописи не могли містити, з технічних причин досвідно, докладних касових справоздань, розсилаких Союзом. Тому сим разом включаємо його в текст сього справоздання, в можливім скороченню. З огляду на великі вагання европейських валют, деякі позиції, для кращого орієтовання представлені в валюті долярові). Так само відомий крут і характер діяльности львівського комітету „Голодній Україні", що повстав майже в однім часі з Союзом віденським і в своїй помочи Великій Україні працював в найтіснійшім контакті з ним (відпоручники львівського комітету радники А. Вітошинський і Лев Левицький засідали в управі віденського Союзу, а голова Союзу постійно зносився з проф. Студинським, котрий він запомогову акцію львівську).

Діяльність обох організацій розвивалась весь час за спільним порозумінням, по спільному плану, котрий розвивався і змінявся відповідно обставинам. Тому і в справоздаваних так часто згадувались їх спільні заходи, і в сім справозданню для повноти образу вважаємо корисним попри роботу віденського Союзу схарактеризувати також результати осягнені спільною роботою обох організацій. На жаль, з иншими організаціями, які істнували за кордоном, їм не вдалось осягнути такого контакту.

В згаданих справозданнях були описані пляни запомогової акції, в розмірах можливо найширших, котрі ставились як віденському так і львівському організацією і їх перешкоди, з якими вони стрілись. Управа Союзу мала богато труду і клопоту в організації помочи, особливо в першім півроці, коли випробовувались ріжні форми можливої допомоги. Засідання управи відбувались в присутности всіх членів Союзу і Ревізийної Комісії; таких засідань було протягом року 40, і на них дуже докладно обговорювалось все звязане з організацією помочи.

Коли не вдалось переправити за кордон збіжа зібраного галицькими селянами, ані звязатись безпосередньо з пробовольними пунктами голодного району, щоб посилати їм гроші при допомоги для годовання масового, робота обох організацій звернулась на такі завдання: підтримувати поживоді, річами і грошима українські школи, діточа садки, (захоронки) і бурси та українське учительство; запомагати молодіж вищих шкіл; підпомагати українських учених, літератів і артистів; нести поміч працюючій культурній верстві.

Поміч ся подавалася через індівідуальні і колективні посилки. Посилки індівідуальні (10 долярові АРА і 2½ Нансена) посилались головно комітетом львівським. Віденським Союзом не посилались посилки виключно колективні, для розділу на місцях. Такими колективними посилками АРА і Нансена посилалась пожива; посилки АРА з матерією стали висилатись тільки під кінець, коли АРА оголосила вже припинення посилок, що й наступило з кінцем марта. Одежа, обуве, письменні прилади, медикаменти, тощо, пересилались з початку через віденську українську місію, а потім через місію Нансена через адресу Українського Червоного Хреста. З шести посилок, висланих першою дорогою, дійшло до адресатів пять, одна-ж вартости 26 долярів (письменні приладдя, біле, і ин) досі не відшукана й не доручена, і Союз доходить повернення її вартости. Більший транспорт, закуплений за гроші віденського Союзу і львівського Комітету (310 лар черевиків, 561 штук теплого убрання, 69 тузинів теплих рукавиць і пінчих, 66 штук уживаної одежі в 11 великих скринях, загальної вартости коло 1,700 долярів) висланий з Відня 16. листопада через представника Нансена в Берліні д-ра Фріка, дорогою принятою транспортами Нансена — через Гигу і Москву, щоб дуже довго і теж не дійшовши в повній цілости. Не уважаючи на всі зусилля принаглити він тільки 16. лютого вийшов з Москви і тільки 2 квітня був зголошений з київської митниці представникам Українського Червоного Хреста, а нашими уповноваженими мав бути принятим 10. квітня. Не дораховано в сім транспорті ваги 56 кільо, за котрі буде доходити відшкодовання від залізниць Український Червоний Хрест. Пересланє одіннє і обуве призначене до поділу між потрібуючими Київа і провінції, і київські уповажнені розділили їх відповідно даній інструкції.*)

Нарешті грошева поміч передавалась з початку меншими сумами через оказії — і ці суми всі прийшли куди були направлені, а останніми-ж часами, коли банки і українське представництво „зовнішного торгу" стали приймати ручення для вивилки на місця в оригінальній валюті, з кінцем марта зроблено для проби кілька переводів, щоб переконатись, котрі форми пересилки будуть скорші і практичніші, і тими будуть пересилатись грошеві підмоги. Одночасно одначе Союз ввійшов в зносини з місією Нансена, запитуючи чи з припиненням посилок АРА не можна би через його місію в потребі переватн посилки в поживі, одежі, медикаментах, шкільних і наукових приладах і т. п. — переговори ще не прийшли до кінця.

Инші форми помочи, проектовані Союзом — як посилка книг, виїзд учених і артистів за кордон, для лікування і спочинку, і под., стрінися з непоборними трудностями, описаними в попередніх справозданнях і були залишені.

Всього віденським Союзом було зібрано протягом року рахуючи в австр. коронах 223,735, 256. — Значнійші впливи перших семи місяців були вичислені в 4 справоздані. В другім півріччу прийшли такі більші датки.

Православної громади в Шікаго	$27.00
Горож. ратункового Комітету в Рочестер	300.00
Українського Червоного Хреста (Форт Вілям)	200.00
Комітету „Голодній Україні в Гартфорді	128.45
Збірка в Бразилії через П. Карманського	12.50
Жіночої Громади в Нюарк	72.00
Комітету обєднаних товариств помочи Україні в Нюарк	88.00
Запорожської Січи в Елізабет	19.50
Складка голяндських учених через проф. Фан-Вейна в Леденї	250 гол. гульд.
Складка норвежських учених через проф. О. Броха в Християнії	100 шв. франків.
Павла Теодоровича в Югославії	100 дінарів
Жіночої Ліги Мира і Свободи в Штутгарті і инших жіночих складок через д-ра Суровцову	108,550 нім. марок.

Разом рахуючи на доляри віденський Союз зібрав безпосередньо коло $2,500.

Від львівського Комітету на закупно одежі й висилку поживи одержав 8 міліонів пол. марок, що в долярові валюті становило коло 850 дол. Крім того по вказівкам віденського Союзу ріжними організаціями було вислано безпосередньо на Україну, чи то на Українській Червоний Хрест, чи то на уповажнені Союзу, чи то на інші подані Союзом адреси, $2,500 (по скільки Союз про се має відомости). Львівський Комітет (крім переданого Союзови) безпосередньо на Україну вислав посилок поживи на $3,200. Разом, з ріжними жертвованими річами переданими для посилок на Україну приватними особами і організаціями (організацією австрійських робітниць, Кінстлергільфе, річами закупленими головою Союзу з грошей раньше надісланих на його руки з Америки) треба рахувати, що обидві організації передали на Україну протягом року повиш 9,000 до 9,500 долярів.

Колективні посилки посилались до 12 місць Великої України, котрі обслугують по змозі (по скільки се позволяє лихий стан транспорту) свої близькі околиці. В більших центрах істнували розподільчі колегії, організовані по інструкції даній Союзом; з представників ріжних верств і з участю відпоручників Українського Червоного Хреста — котрого комісіями рахувались сі розподільчі колегії. По инших пунктах розділювали посилки довірені Союзу. З грошей одержаних ним по вказівкам Союзу Український Червоний Хрест передав в розпорядженє сих розподільчих колегій посилок на 830 долярів.

Звичайний порядок розподілу був такий, що розподільча колегія складала спис потрібуючих, на пітставі присланого матеріялу і відомостей зібраних на місці, і постійно перевіряла його, доповняючи і зміняючи, відповідно змінам в матеріяльнім положенню потрібуючих. В міру як посилки приходили, їм видавалось по пів посилки АРА. Списи наділених надсилались Союзови, котрий зрештою мав змогу слідити за розділом також і на підставі купонів посилок повертаних з боку АРА. Зголомоги призначені школам, бурсам, садкам, віддавались до розподілу дотичним учительським колегіям.

Взагалі про діяльність своїх уповажнених Союз мусить відізватись з великим признанням. Вони не використовували сього поручення в своїх інтересах, навпаки — нераз самі бідучи зрікались участи в посилках для себе, так що Союзови приходилось пильно нагадувати, щоб не поминали себе. Деякі працювали з подиву гідним присвяченням, в обставинах дуже тяжких і навіть небезпечних, і завдяки тому зпорпшено невелика поміч, котру обидві запомогові організації мали змогу подати, була дуже видатна. Її значінне, не тільки матеріяльне, але і моральне, було дуже велике. Чимало шкіл, садків і т. п. тільки завдяки сій помочи мали змогу перетримати через сю невимовну тяжку зему. Чимало людей було буквально урадовано від голодової смерти. Богато цінних робітників було підтримано в роботі, в енергії, і навіть на краю будучність сими посилками. Всього наділено було до 400 культурних робітників, не рахуючи шкіл бурс і т. п. Для богатьох, напр. численних співробітників Академії Наук, що з скороченнем її буджету зістались майже без усякої помочи, се була часто одинока поміч і заразом потіха і надія в їх невимовно тяжкім положенню. Листи, котрі одержувались з України, повні зворушливої вдячности для галицьких і заокеанських жертводавців, — і заразом тривоги, коли пішли вісти, що АРА припинює свої посилки. Посилки АРА дійсно зробили велике діло — навіть ті що не користали з них, скористали з знижки цін на ринку, котру вони зробили. Належить отже шукати всіх способів продовжати посиланє, коли не продуктів, то річей.

Союз „Голодним Україні" заспокоює своїх уповажнених і численних кореспондентів, котрі звертаються до нього з України, що він далі продовжатиме свої заходи за кордоном, щоб зібрати жертв між земляками і поза ними, і сподіється, що вони не будуть глухі для сих покликів. Поміч дійсно пекучо необхідна. Коли навіть українське село з новим, дай Боже, урожаєм вийде з нинішнього тяжкого, а в сходно-полудневій Україні — невимовно страшного положення, то се ще не принесе ратунку українському життю і культурній верстві по містах. Українська школа, наука, письменство, театр, мистецтво, яке розпучливо боролось за своє істнованє — і упадало під натиском відродженої російської буржуазії сього року, стоїть далі перед такою-ж перспективою. Що сказати напр. про такий факт, що дружина українського народнього театру в Київі, не діставши ціли цілий рік нічого за свою працю (бо весь збір ішов на покриттє видатків вистави) мусить зїздитись з провінції до Київа, аби зрікаючись зарібку для себе, покрити довг, який виріс на театрі, в сумі понад двайцять міліярдів, бо инакше український театр стратить будинок і свою позицію в Київі! А подібну крізу переходять й инші українські установи. Навіть Академія Ауук загрожена в своїм істнованію!

Та одинока надія на якісь грошеві засоби сього року полягає **виключно на Українцях Америки!** Галичина не буде вже мабуть в стані повторити збору для України. Проби пропаґанди помочи Україні між чужинцями поучили Союз, як мало можна відти сподіватись. Тим горячійше сподіваємося ми, що в зрозумінню національного інтересу наші заокеанські братти всіми силами підтримають нашу акцію, для ратовання української людности, української стихії, української культури. Инакше клич орієнтації на власні сили — проголошений українським громадянством — задав би брехню сам собі!

ЗА УПРАВУ СОЮЗУ „ГОЛОДНИМ УКРАЇНИ":

Михайло Грушевський, голова;
Антін Кобздай, секретар; **Іван Коссак і Лев Левицький**, скарб.

ЗА КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ:

А. Вітошинський, др. Суровцова і І. Чайка.

Нинішна адреса голови Союзу: Austria, Baden b. Wien, Rathausstr. 15.

Секретаря: Austria, Wien II, Volkswehrplatz 14/56.

Гроші проситься переводити через Wiener Bank Verein.

Розсилаючи до друку се справоздання, вважаємо потрібним додати кілька слів. За останні 7½ місяців Союз не одержав ніяких нових жертв і засоби його вичерпані. Се становище нас тривожить, що може в наше тривожне, ба, важні чужоземні організації, змехолитилось в чистім про нас обіка Совітським урядом та підлаєть таким міркуванням, котрі пустили деякі органи, що школа, мовляв, і поміч пійшлаби, коли уряд замість жовтого голодним експортує збіжє за кордон. Тим часом на Україні наші найкращі культурні, наукові артистичні сили, якось перебувши сю страшну зиму, на поміч закордонних жертв, а страшною трівогою думають, що буде, коли ся закордонна поміч припиниться. Одержуємо листи від ріжних заслужених діячів, письменників, артистів, членів академії, то що які потверджують, що вони живуть тільки завдяки тим полозинкам посилок АРА, котрі що місяця діставали з віденської і львівських жертв. Новий національний „принципіяльний Українцям" курс, заложений українським крутоном, доне принів нікого полекшення їй культурній українській українській верстві. Навпаки далі йдуть всякі „скорочення" їся українська інтелігенція, яка не вийшла ні в комуністичні ряди, ні в категорію „спеціяй" (спеціялістів) — а вона, з виїмком одиниць таки не вийшла ні в одно ні в друге, — вона дійсно від подобіння тягаєм без заробітта і тяжких податків, котрими обкладається так звана буржуазія. В Галичині акція на поміч Великій Україні сього року не повторилася, се вже знамено дефіцитово. Отже що буде з тою культурною верствою? Що буде з українською взагалі, коли лишиться у українську інтелігенцію на боже диплування?

Вж. Американські Брати, що перемогли ся роки спокійно, не зазнавши ні війни ні огня, ні грабежу, ні голоду, повинні-б з більшою увагою ставитись до страждань старого краю та його людей, що понесли всі ті страшні жертви за кращу будучність нашого народу і вилали під їх тягарем!...

У Відні, 7 червня 1923.

*) Тепер, коли се справоздаєнє йде до друку, управа Союзу має вже звідомленє, яку неучвану, зворушуючу радість викликає ся одежа й обуве серед наших людей, що ратуючись від голодної смерти випродали, що ще зіставалось у них, і давно не бачили ні цілої одежі ні обуви. Які почути викликають ці слова старої жінки одної з найславійших, історичних фамілій України, що проходила зиму в ріжних ґолошних лаптофах, а тепер дістала черевики з сього транспорту: „а я вже думала, що так мені й не бачити цілих черевиків! Є ще бо на нас! І добрі люде на земли! До самої смерти не забуду на тих, що думають за нас нещасних, убогих!!!" Як жаль, що того так мало могли ми їм дати!

ДОЛЯРИ до ГАЛИЧИНИ

ТЕЛЕГРАФІЧНО І ПОЧТОЮ

пересилаємо до самого села або міста. Ваша родина отримає ДОЛЯРИ на самій вашій почті.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

Наші офіса в краю поможуть вашій родині приїхати скоро.

Продаємо шифкарти до краю, полагоджуємо всі старокравні справи, продаємо доми і фарми. По близші інформації адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Philadelphia Office: 322 N. 8th Street).
ЗА УПРАВУ БЮРА, — АНТІН ПАШТУК, пред.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЮКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

(Продовженнє) (7)

Иньші чорні діяманти.

Цю ніч Іван не мав шастя з своїми експериментами. Він старано помилявся в своїх обчисленях, і по півгодинній праці затрів на те, що в основній дачі він помилився в одною літерою. Це літера заплутала тоді цілий ланцюг обчислень. Його хемічні спроби також не щастили йому. Він був незручний. Він опалив собі руку, схопивши замість ізольованого держальця гарячі обеньки. Він не знав що з ним зробилося сьогодня.

Йому все ще звучала в ушах меляихолійна народня пісня яку він чув сьогодня вечером. Він мав дзвонення вух. Це трапляється навіть найбільш талантному вченому. Він почує мельодію і вона не виходить йому цілий день з вуха; там вона звучить при всіх його студіях, з нею він засинає, з нею й прокидається, нарешті він помічає, що він зробив всі свої сільоґіяи по ритму цеї мельодії. Він хотів би увільнитися від неї, але це не йде. Маятник порушується в такт її, її гудить алькоґольова лямпа, її свище вентіль парової машини і кождий рядок який він читає дістає її ритм.

„Коли я чесала тебе,
Хіба я сплала тебе за волосся?
Коли я мила тебе, моя дитино,
Хіба я не була ніжною?"

Ця мельодія дуже проста; але може голос має щось чарующе. Це був такий сумний, мелянхолійний, а при тім такий теплий голос, який співав цю пісню, це мусіла бути якась селянська дівчина.

Це у всякому разі докучає, перешкоджає.

Завтра вечером він довідається, яка з жінок співає і він призначить її тоді зараз до печі для дестіляції вугля. Звідти тон не досягне сюди.

Пісня не йшла йому з голови.

На другий день раннім рано́м Іван спішно пішов до штольні; печ для зміни повітря працювала добре, в повітрю копальні було вже домішано лише десяту частину газу водяного і вентіль можна було незабаром замкнути. Іван міг проверити час поза межами копальні. Коли полудневий дзвін дав робітникам знак перервати працю, вабляча пісня зазвучала знов. Це співала одна з селяньских дівчат поспішаючих на обід.

Це був чудесний голос з чистим звуком, як з лісового шпака, що не навченого співати по катерині, який щебече лише свої власні природжені пісні.

Між дівчатами, які йшли перед ним в одній ґрупі, він міг легко розпізнати співачку.

Це була молода дівчина, що найбільше шіснадцяти років. Блакітна безрукавка (бруслик, станик?), давали пізнати найдовершенніші, жадним корсетом не здавдені форми; а тому що коротка червона спідниця була з одного боку закачана і заткнута за пояс, ще коротча сорочка давала можність бачити ноги повище колін. Кращі не були ніколи виточені і для Ґреби. Вони мали ніжні вістоноги, гарно обрисовані стопи і пропорціональні прекрасні лінії. Голова дівчини була покрита пестрою хусткою, яка стримувала ціле її волосся. Її обличчя було чорне як і у иньших від вугільного пороху, але і скрізь цей порох можна було оцінити красу, як знавець мистецтва вміє цінити античну річ не зважаючи на ржавчину. Риси цього обличчя були своєрідно чарівні, ніжні, лагідні, пропорціональні, виїмкові; брови — густі, чорні, вигнуті як змії; уста — ніжні, усміхнені, червоні; земний бруд і надземна ясність.

В її обличчю було щось, чого не міг покрити вугільний порох — великі чорні очи, два великі чорні діяманти. Тимрява повна зірок. Коли вона кинула цими очими швидкий погляд в очи Івана, вчений відчув, ніби ці діяманти провели рису по шкду фіали, в якій він тримав своє серце добре заховане, недоторкане. Вони ще цілком розріжуть це шкляне покриття, ці чорні діяманти. Дівчина привітала свого пана, провожаючи привітання усьміншою, яка відкрила два ряди найкращих перлин зубів.

Іван чув, що він очарований. Він забув чого він прийшов сюди і що він хотів сказати. Він лишився стояти як вкопаний і дивився вслід відходячій дівчині. Він чекав, щоб дівчина оглянулась. Це знялоб з нього чари. Бо най собі запамятає доброї кожда дівчина, що перша стріла, яку вона кине своїм першим поглядом в серце мужчини, буде витягнута тим, що вона оглянеться до нього. Мужчина говорить на це: „звичайна жінка" і чари зникають.

Але дівчина не оглянулась, хоч ідуча за нею товаришка тукнула її по імени: „Евзія". Товаришка шепотіла їй мабуть у вухо пустотливі річи; дівчина лише повела плечима. Потім вона сіла разом з товаришками на підлозі в довгій стодолі, виняла з кешені кавалок чорного хліба і дикє яблуко і пообідала.

Іван вернувся в дивним нагорою до свого мешкання. Вперше в життю він помітив, як порожня його хата. Система зір тепер не цікавила його. Він почував себе як комета, порушена в своїй леті.

Він був призвичаєний писати про все замітки. Він мав книжку, в якій були позаписувані замітки про всіх його робітників. Він провадив цю книжку з практичних мотивів, бо знав, що порядний робітник в добрім поводженням при більшій платні кориснійший, ніж лінивий робітник сумнівного поводження при меньшій платні. Тому він звичайно записував про кождого робітника, що він довідувався про його поведення.

При імени „Евзія" стояла замітка: „Молода сирота, удержує з свого заробітку молодого брата каліку, який ходить на милицях і зле говорить. Вона ніколи не буває у місті."

Він певно вже колись бачив цю дівчину, але не звернув на неї уваги. Він виплачував звичайно сам що суботи платню своїм робітникам; але тоді дивляться на гроші, а не на очи.

Як-же сталося, що він помітив ці очи тепер?

Хемічні і астрономічні студії цим разом не збільшилися в його щоденнику. Зрештою є ще иньші галузі науки, наприклад археольоґічний містицизм.

Для геольога і антрольоґа є також дуже цікаво, як уявляли собі старі мудреці діло творення, як вони уявляли собі часи перед всесвітним потопом.

Про мамутів і заврів вони ще не знали нічого. Але вони знали про ягнолів і чортів, про великанів і божих синів. Цей містицизм називав „ґрішних ягнолів": „синами бога". В однім старім письмі звуться ці ягнолі, які полишили небо задля землі і зійшли вниз, щоб зробити гріх солодким, Ергеграмони. Коли це був мужеський ягнол, то йому не могла противитися жадна жінка, коли це був жіночий ягнол, то кождий мужчина мав ласку до нього і поспішав разом з ним до прокляття. В часи Ярета спустилися ягнолі з неба і зійшли з гори Гармон вниз. Було їх двіста. З собіймів смертних і грішних ягнолів повстали Еліуди, Нефітими і велетні. Ці велетні були людоїдами. Між відпавшими ягнолами найбільш грішним був Азаіл, найбільш зваблявши Земіяца: обидва лежать зявні серед пустелі Дудаель, де вони були поховані під тяжкими камінями архиянголами Рафаїлом і Михаїлом. І там будуть вони лежати шістьсот десять людських віків і тоді їх Бог засудить. Сини Кайнана були перші, що дали спокучити себе одягненим в полуми жіночим ягноланм, і відтоді горіла земля під їх ногами, куди вони лише ступали.

Якіж прості казки оповідали так серіозно вчені старого часу.

Перед всесвітним потопом не жила прецінь ще жадна людина. Кости Нефітім і Евлід не що иньше, як решітки старого нотора, і коли Ергеґрон з їх головою Земіяцаом були заслідженні на шістьсот десять людських віків вязниці, то цей реченець вже давно минув, і тепер ми мусілиб їх вже бачити.

Але хто знає, чи не ходять вони між нами.

Це обличчя таке, яке міг мати один з них.

Так могли виглядати чорти, коли вони були ще ягнолами.

Скільки світла! і пекольної темряви, які хочуть зєднатися в однім земнім єстві.

Ціле оповідання про Нефітимів і Еліудів є байка, дурниця, химера! Але це обличчя не може заперечити жадна геольоґія, жадна археольоґія! Це донька Нефітіми!

Але що то є в мозку серіозної, науково-освіченої людини? Який то Феномен, що перекидає всі системи? Як зветься цей новий хемічний продукт, який зявляється всупереч всім обчисленням?

Любов? це не може бути. По определенню мудреців є це симпатія двох протилежностей, центральне сонце мікрокосма, яке будить життя своєю теплістю і т. д. Мудреці самі властиво не знають, що то є. Але дві душі мусять стрінутися щоб повстала любов.

Отже є це інстикт звірят? Чтоб тоді зважав на нього? Мудрець керує своїми поваба-ми, не вони ним.

Нарешті він вимудрував: то. То цілком нормальне невтральне почуття, без оглушуючого сублімату, без корозивного преціпітету.*) Це почуття жалости. Співчуття до бідної дитини, яка не має ні батька ні матери і дотогож мусить щу удержувати бідного каліку, якому вона не дозволяю тіи жебрати від хати до хати і з яким вона ділить свій кавалок хліба; вона купує йому в аптеці дорогі ліки і задовольняється сухим хлібом і диким яблуком; і всеж вона добре настроєна, порядна, моральна; вона навіть не оглядається. Ої напевно, заспокоював себе цілком Іван, в його серці заворушилось лише співчуття, коли він побачив це покрите порохом вугля обличчя Наяди; а коли він побачив ці оголені, повище коліна ноги Німфи, він не гадав собі нічого иньшого як те, що шкода ходити такими нижними ногами в шорстким грузі вугля.

*) Іджого осадку.

(Дальше буде).

УВАГА! БАЛЮН І ОКОЛИЦЯ!

Заходом Укр. Наук. Музичного Т-ва — відбудеться

МАСОВЕ ВІЧЕ

В СУБОТУ, ДНЯ 14. ЛИПНЯ

в LABOR LYCEUM HALL.

72—25th Street і Avenue C.

На вічу буде проголошати знамениту бесідник, д. Київенко, на тему „Як вилолити Б. Галичині і чи її помочи". Проситься українських робітників і робітниць о численну участь. Притім почуємо як маємо визволитись зпід польського ярма. Приходіть чисельно і ви, брати з других Українців виходіть з Сх. Галичини. Не тратьте нагоди щось почути, бо скоро не буде такого. Початок точно о годині 7.30 вечером. Вступ вільний для всіх.

61-63 КОМІТЕТ.

ROCHESTER, N. Y., ПОЗІР!

Рочестерська українська греко-католицька парохія — устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДЛІЮ, ДНЯ 15. ЛИПНЯ

НА NORTON.

Початок о годині 1. сполудня.

На пікніку всякі ігроди для старших і молодіжи. Буде приглашати українська музика. На сей пікнік запрашається Рочестерських Українців до численної участи.

61 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! BRIDGEPORT, CONN. ПОЗІР!

Тов. Укр. Січ. від. 59 У. Н. Союза — устроює —

В НЕДЛІЮ, ДНЯ 15. ЛИПНЯ

ПЕРШИЙ СЕГОРІЧНИЙ ПІКНІК

в парку Вол. Венгрияньта на Норт Бріджпорт.

Просимо до участи Жальні Брати-ства, Товариства і парохії як і Бріджпорт так й з околиці, і всіх щирих Українців на спільну забаву, дебисамо хоть раз разом могли забавитись. За добру забаву і смачну перекуску ручить — КОМІТЕТ. 61-63

ПОЗІР УКРАЇНЦІ В РОЧЕСТЕРІ

Товариство Вільні Козаки — уряджує — 2

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

На-ме пікнік запишеться цю У-країнську громаду. За добру забаву ручить — КОМІТЕТ. 60-61

БАЛТІЯСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ !

в BROADWAY, NEW YORK, N.Y.

до ГАМБУРГУ і ГДАНЬСЬКА і ЛІБАВИ

КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ

З 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.

Третою клясою з Нью Йорку, Бостону або Філядельфії вартості до Гамбурга $103.50; до Данцигу $104.50; до Ліпави $107.50 і $5 за поголовне. — З Бостону до Нью Йорку через Fall River Line; з Філядельфії включено.

S. S. ESTONIA ..... July 18
S. S. LITUANIA ..... Aug. 8
S. S. POLONIA ..... Aug. 18

Голосіться до місцевих агентів.

ДОЛЯРИ

ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ

пересилаємо почтою і телеграфічно в скорім часі за низьку оплату і виплачуємо доляри в місце замешкання адресата.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ

Поручаємо свої услуги в справах: повороту до права і припаду в Америку; вироблення паспортів і асфальтів та полагоджуємо справи потерпілим.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТИ

Гоже́сть ся особисто або листовно з рідній мові дої.

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4-TH ST. NEW YORK
Tel. Stuyvesant 2097

ДР. МЕД. МУСИН КАДЕЦЬ
перенис свій офіс на
2497 SEDGWICK AVE. NEW YORK
між 13. а 14 улицею
Приймає що дня від 9—12; 6—8.
В неділю від 9—1.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНИЧНИХ НЕДУГ
МУЖИН І ЖЕНЩИН
на нервові, мочуцкі, шкірні, венерічні, кишки і мочуцкі недуги, висилення перлин, реванізми, острі болезні і хронічні недуги
Порада дарова.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Місця 4th Ave. а Irving Place
Годині від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

DR. M. SMITH
18 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
воно перекин ся. Юрій.
Говорить по українськи.
Лічить уявлено недуги мужин, жен і дітий.
Найновійші електричні апарати.

Український Лікар С. КАУФМАН
хронічні і внутрені слабости
111 EAST 7th ST., NEW YORK
Приймає від 1. до 3.30 вер.
Новий офіс в Астерія, Л. АВ.
4-го ЕЛЕ AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Telephone: Astoria 2572

КРАСАВ МОЛОДІСТЬ!
Можете виглядати мільйон літ молодшими, коли лише стає старе. Ваш неправильний ніс може вирівнятися. Відстають уха ногжуть уложитися до постави. Зморщки на лиці можуть зникнути і т. д. З великою старанностю і успішно лічимо хорих мужин, женщин і дітей. Маю 28 літну практику лікеня. Говорю по українськи. Години урядові: від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня. Неділі і свята до 4. пополудни.
Пишіть по книжочку.
DR. G. BUKKI,
58 E. 93rd St.,
New York City

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мужин і женщин, як внутрині так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає радужні ради шлюбу.
DR. B. HOHENBERG
304—324 AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові поволоко від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Lexington 4438

Лікарська канцелярія українського
ДОКТОРА К. БЛИКА
при співучасти лікарів спеціялістів, що лікають природне жаркно.
91 ST. MARK'S PLACE
(5-ая улиця між 1-ою і East)
Урядові години: від 12. до 2. і від 6. до 8. веч. Телефон Dry Dock 5143

УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить виключно рідні хвороби
Що Йорк офіс 338 East 18th Street.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. вечер. Неділя від 10. до 1.
Бруклін офіс: 583 Bedford Avenue
(Cor. Keap Street)
Вівторок, четвер, суботи від 10. рано до 8. вечер.

Богдан Лепкий.

У ТАБОРІ

Петро Мальований ходив між дротами як в менажерії, звір, голодна і неволею до розпуки доведена звірюка. Він сплюював і говорив сам до себе, мов несповна розуму.

„Ідеш на право — дріт, підеш на ліво — дріт, і роби з собою що хоч. Грім би їх побив, зробив б їх видусила до лаби. І нам нема що їсти і їм нема що їсти, а миритися не хочуть, — ідіоти. Перше лиш душегубів у тюрму замикали, а тепер душегубів ходять собі самопашу в чесний народ, мов худоба в кошарі жиє. Ще гірше від худоби, бо худоба це гріш а поволонений — тягар. Чім скорше заковяже, тим краще для них, не буде даром хліба жерти. А хліб дорога річ. Перше за двіри марки мож було в комерсанта цілу буханку купити, а нині одеп шматок марку коштує тай то такий, що крізь його, аж Тарашу видно. Тьфу.“

Сів під решіткою, обіймив праве коліно руками і хитався на право й на ліво, як від вітру пень.

„О, така гарна днина, сонінко сяє, вода журчить, травиця, ніби чуєш росте, тільки плуг бери та гайда в поле, ори, сій, волочи. Та невже! Ти тепер не господар, не рільник, а военнополінний. От яке тобі імя підобрали: підбирайби їх дідько на вила. Та то не жарт! У мене десять десятин ріллі, і воли і корови і жінка і діти. Я не хтобудь! Найстарший син в Америку пішов, гроші робив, похвалявся, що мені золотий годинник в дарунку привезе. Мені, то годинника не треба, бо я з сонця читаю, я час свій розумію, але все таки, дивіть, який у мене син! А я тут, як каторжний який як в менажерії мавна, за дротами сиджу. О!“

Доторкнув я рукою шинелі, пощупав себе за рукав, поглядив брудну сорочку,

„О, як опорядили мене! Гідний який! Одно слово — военнополінний. І номер є, і на штанах ляпас і через плечі ляпас, навіть генерали тільки ляпаси ще має!“

Попід табор переходила якась німка. „Guten Tag!“

„Гут таг! Ну, чого випулила вочі? Не бачила чоловіка, чи що?“

Показав їй язик, та зараз, мов засоромлений своїм дітвацьким вчинком говорив до себе:

„Злість тебе за серце хапає, коли бачиш вольного чоловіка. Ходить собі куди йому завгодно і робить що хоче, а тобі зась. Тамтим, в одинадцятому блоку, (тут показав рукою на таборовий цвинтар) тамтим і байдуже, а нам, живим, ні. Миб тих вольних зубами кусали, бо вони вольні, а ми ні. Роздратували людий, як диких звірів і прийде ще така година, що вони будуть жертися як звірюки, о! прийде...“

І знов обіймив руками коліно як жінку і знов хитався на право й на ліво. Далеко перед ним синіли гори і видно було світовий курорт Баден. Туди їхав залізничий поїзд.

„О, як спішаться. Дещуг, зільцуг, чорт зна який цуг, щоб тільки скорше, тай щоб тільки скорше. А ти сиди. Сиди рік, сиди два, сиди три — до суду — віку сиди. Аж досидиш ся до такого, що тебе нужда зість, або хороба яка в ночи задавить, або з розуму зійдеш — тоді і визволять тебе. Военнополінний!“

Похилив голову на коліно і вже не подібний був до пенька, а до груди землі, яку вижбурнула ніби з українського чорнозему і кинула з Тарашу над Рейн.

І тая груда землі стала з себе добувати звуки: сумні, скрипливі, страшні:

Ой запив козак запив, ой запив [загулявся
А його кінь вороний та на [стадині застоявся.

Скрипливі звуки продиралися крізь дротяну решітку і хотіли мандрувати в світи, та вітер завертав їх назад до вуха співака.

„Навіть пісні не хочуть пустити. Вона теж в плену“.

Гарна пісня. Бувало з кіньми на ніч ідемо та співаємо. Давно було“.

І спомини сідали на його, як на мерця мухи.

Він замовк, скрутився сам у собі і сидів без руху і без тями. Забув, де він і що з ним.

А сонце гріло.

Усміхнувся.

„Тай гріє ж як! Зовсім ніби у нас, ніби те саме сонце. Сонце те саме, а люди не ті; і звичаї другі і мова не така. Якже це так? Сонце всіх милує, і гріє і світить і гладить тебе по голові і ніби всміхається до тебе, ніби розважає тебе, а чоловік на чоловіка вовком глядить, зуби на тебе щірить: мар-р-рш!“

Гаркнув, як заржавілий лянцюх.

„За мало їм одного табору, другий строять. Тай який здоровий! Тільки там бараки куди кращі, бо це для тих американців, що в полон попали. Американ, то пан, а наш руский мужик до неволі привик“.

Його думки побігли иншими шляхами.

„Я вже овсе в третьому таборі перебуваю. Був із Французами, був із Англичанами; а отсе між своїх попав. Тамтих ненавидять, але мають їх за людий, а наших ніби люблять та так якось як господар своїх собак любить. Добрі собаки, а все таки собаки. Їм і помий досить...“

Пригадав собі таборовий суп і позіхнув.

„Ніяк не привикнеш до його. Борщику б поїв, вареників, щоб мені жінка наварила, та ще з сметаною, та ще чарочку гірчої, та ще холодок у вишневому садку, а там хай сонінко світить, високо десь на небі. А тут воно з тебе останні соки висисає“.

Встав і хотів іти в барак, бо незабаром вернуть товариші із школи і почнуть розливати суп. Чим скорше з тарілкою підійдеш, тим кращого наллють. А там що доброго, я нестане.

Та зір його спинився на американському, новому таборі. Між ним і між старим українським поміж двома решітками, бігла стежечка а тою стежечкою мандрували два часові. Оден з права, а другий з ліва. По середині стрічалися, повертали розходилися в два боки. Старі, надесятілтні німецькі баварці.

„Вам батьки, так само хочеться „шпацірувати“, як мені оту, о, сидіти. Ніщо б ви собі до своїх жінок, а ми до своїх тай бувби шлюс. А так кумедію з нами грають і годі. О, який мені вояк. У мене кращі в конопляк стояли, тай то воробці не боялися їх“.

Засміявся махнув рукою і вже хотів іти, як нараз, мовби його хто по голові вдарив. „Що за біда!“ Приложив руку до чола, щоб сонце не сліпило і стояв, якби до землі приріс.

А напроти його, в американському таборі теж стояв такий як він, тільки молодший і вбраний гарнійше і теж руку над очима держав.

А потім оба стали посуватися вперед, поки носами не доторкнулися до дротів.

„Батьку?“

„Сину!“

„Не вже ж це ви?“

„Не вже ж це ти, Іване?“

Дроти сталися хитати, мовби хотіли їх пустити до себе.

„А виж ту що робите, батьку?“

„На Мазурських болотах у полон попав. Третий рік сиджу. Нудьга така, нужда, — а ти?“

„А мене в Америці до війська взяли, крізь океан везли. під Раймсом Німцям у руки дістався“.

„Батьку!“

„Сину, ти мій...“

Надбігли часові і відігнали їх від решіток старого в право, а молодого у ліво.

Перше між ними був океан, а тепер дві дротяні переволоки і стежечка вузка, якою мандрує двох німецьких вояків туди й назад.

— — — —

Дві рушниці сунуться понад дроти і ніби позіхають до сонця.

Берлін, 2. VIII. 1920.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ ТОВАРИСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАГРОДНОГО, АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ШАПОК АБО ИНШИХ РІЧЕЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС З ЗАМОВЛЕННЯМ.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР З ГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$7.00	$10.00	$16.00

Коли Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами та в шапках. — Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з ними дорвем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлянь у нас річий. Ми удаємо Вам вольні інформації і нерозмінну ціну, сперш нас читаєш з відкрити і подаємо Вам докладну цину. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ.
Заходом Укр. Т-ва „Просвіта“ в Ню Йорку, уряджується
ВЕЛИКИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 15. ЛИПНЯ
в DECKEN'S PARK (Pelham Bay)
3250 Westchester Ave., Hunt's Point Road, Bronx.
Парк отворений о годині 10. рано.
ВСТУП 40 ЦЕНТІВ.
Українці! Єсли хочете відпочити по тяжкій тижневій праці і набрати свіжого та здорового воздуху, як рівнож повеселитися з товаришами, приїжджайте на пікник дня 15. липня. Ні пікнику будуть різні забави, танці при добрій музиці, а також недалеко парку є залив, де можна купатися і поплавати на лодці. 61-62
Дорогою: Взяти Lexington собвей до Westchester і 125 Ст. Там пересісти на трен Pelham Bay Park Station. По виході зі стиди, звернути назад проц. елеватор і через одну мінуту Ви будете в парку. Коло стиді впрочім чекатиме на Вас Комітет.

АШПОРТИ, шифкарти, старокраєві справи, ріжного роду асекурації, полагодите все найскорше у
C. CHOLY
Proctor's Building,
YONKERS, N. Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ
Учіться АКУШЕРІЇ в ньюйоркській школі або в своїй хаті під ласкою дипломованої старшини, шановної, і сьогодня науки; приймають кождого часу. По уконченю видають ДИПЛОМИ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Tel.: Lexington 4219.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бо. св. Василія 8. віл. 229 повідомляє, що мітинг відбудеться о 12. годині попол. в неділю, 15. липня в церковній гали при 7. ул. Будуть наради в справі пікніку, котрий уладжено на випущиню мітингу. Обовязком кождого члена вирівнати свій довг. Неявившийся член заплатить кару 50 цент. а урядник 1 дол. — М. Кошонко, предс.; В. Тарас, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Від 269 на Вест Сайд повідомляє своїх членів і членець, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 15. липня о 2. годині попол. Проситься прибути без будуть важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цент. — В. Кик, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45 повідомляє всіх членів, що мітинг відбудеться в неділю, 15. липня о годині 2. пополудни в гали тов. Укр. Амер. Горожан. До полагодження є дуже важні справи. Кождого товариша присутність конечна. — С. Штогрин, предс.; Ма Кажмарик, кас.; М. Рибак, секр.

ЦИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221 подає до відома, що на мітингу 8. липня більшість членів ухвалила, щоби взяти фотографію цілого товариства і подати на рік 1924 до календаря У. Н. Союза. Проситься всіх членів явитись в неділю 22. липня сейчас по Службі Божій при Окаєй і Райс ул. де вже тим займеться комітет. — П. Лучків, рек. секр.; М. Берак, голова.

БЕРЮН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 281 повідомляє членів, що регулярний мітинг буде відбуватися в другу суботу по першім. В суботу, 14. липня о годині 7.30 вечером під ч. 318 Бродвей відбудеться місячний мітинг. Вправиться всіх членів прибути, а також само других привести, котрі би желали вступити до нашого товариства. — С. Марків, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Н. Пр. Діви Марії, повідомляє своїх членів, що пиріч-ний мітинг відбудеться в неділю, 15. липня о годині 2. пополудни в церковній гали. Буде справоздане за перший пиріч. Неявившийся член заплатить кару 50 цент., а урядник 1 дол. — П. Патронік, предс.; Г. Сеньків, кас.; І. Олексин, секр.

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛОНІЯ
з гарній околиці близько Ню Йорку. Нові доми з легко місчні сплати.
3 руми $1350 — $300 готівкою; 4 руми $1575 — $400 готівкою; 5 румів $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і шторя на місця. Пишіть або зайдіть до:
ГРИГОРАК І МЕЦКА,
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.
Фарма 170 акрів, 95 засіяних ріжним збижем, сад, ліс, дім на 12 кімнат, телефон, вода, 6 инших будинків, фармерські машини, 13 дійних корів, бик, 5 яловок, 2 коні, 700 кур. Ціна $5800, готівкою $2500.
Фарма 61 акрів, сад, 10 акрів ліса, решта засіяно, дім на 9 кімнат і 5 инших будинків, машинерія, 4 корови, 2 яловки, 2 коні, 450 кур. Ціна $3900, готівкою $1600.
A. MIKROTT,
1031½ St. Marks Pl., E. 8th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ В СТЕЙТІ КОНЕКТИКОТ, БЛИЗЬКО НЮ ЛОНДОН.
1. Фарма 180 акрів чистої землі, новий дім з 11 кімнатами, 4 будинки, 6 коров, 2 коні і всі фармерські знаряди, всего одна і пів милі від міста. Ціна всего $3.000, $1.000 готівкою а решта сплати. 59.61
2. Фарма 150 акрів чистої землі, новий дім, 5 будинків, 11 штук худоби, 2 коні, 150 курий і всі фармерські знаряди. Ціна всего $4.400, $1.000 готівкою а решта на сплати. Голоситися до: Михайла Гандзюк, 500 E. 70th St., New York, N. Y., перший поверх, двері 5, між год. 6 і 9 вечер.

ФАРМА 250 АКРІВ, добрий ліс, 2 доми, бана, курник, шопа, 8 голов худоби. Ціна $2.900. Маємо другі фарми до вибору. Голоситися до:
ЛУКАЧ ПРОНКО,
Box 68, Stratford, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 2 акри землі, малий дім на 3 кімнати і мала стодола, 2 корови і 40 курий. Ціна $3500.00, готівки $1000.00. Такожно маємо хати ціна $700.00 і висше. Будуємо доми після вашої згодоби. Коло Ню Йорку, пару мінут ходу до фабрик, школи і до церкви. Інтересовані зволять голоситися до свого чоловіка. 60—
WILLIAM SULEM,
R. F. D. 5 New Brunswick, N. J.
Opp. Lincoln Gardens

French Line
Compagnie Générale Transatlantique
ПОСЛІДНЯ ЇЗДА НА З УКРАЇНИ
Paris, July 18; France, July 25
Lafayette, Aug. 9; La Savoie, Aug. 11
Що ще лагодна інформації голоситися до місцевого агента Французької Лінії або офісу компанії —
19 STATE ST., NEW YORK CITY

ЗАГАДОЧНЕ САМОВБИВСТВО.

На днях при вул. Академічній у Львові пізним вечером поранив себе смертельно із наміром самовбивства молодий чоловік невідомого імени. В його кишені найдено тільки картку із написю: „Я литина цілого світу, пращаю цілий світ“.

СМЕРТЬ Б. МН. Л. БІЛІНЬСЬКОГО.

Дня 15. червня с. р. помер у Відні бувший міністер др. Леон Білінський, в роковини своїх уродин. Др. Білінський уродився 1846 р. в Заліщиках, в Галичині.

CUNARD
ЧИ ВАШІ РОДИЧІ ЦУТЬ ДО АМЕРИКИ?
Американський кунаєть в Ризі приймає тепер пашкаці на паспорти і віза на нову квоту. Кунард Лінія має найпоспішніші корабли у світі. Пасажирам з шифкартами Кунард Лінії не треба довго чекати на кораблі. Кунард має представників в Росії опікуючих пасажирами, досліджаючи їх вирост аж на кораблі.
Кунард Лінія одинока з трема офісами на Україні.
В ХАРКОВІ, ул. Свердлова 53-55
В КИЇВІ, ул. МАРКСА 3.
ОДЕСА, ул. Ленина (Рихелевська)
ГРОШІ ДО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ пересилаєм гарантуючи виплату в американськім доларах ЧЕРЕЗ ГОСБАНК.
Звертайтесь до кораблевих агентів або до:
CUNARD LINE
25 Broadway
New York

ВАШ ЛІТНИЙ ТОНІК.
Хто з нас не відчуває того чуття умучення підчас тих горячих днів, коли горяча ся змушує нас до залишення праці? Чи нетерпимо ми тої, наслідком того брак апетиту, коли наша улюблена страва на столі? Мислю, що треба мені тоніку, говорить тоді не один з нас, однак тут відсутність питання, який тонік є найлішій. Природа розуміє наше чуття і офіруе нам в обильности в своїх рослинним королівстві все, що потребуємо. Всі складники Трінера Гіркого Вина суть рослинного походження і для того Трінера Гірке Вино є найлішим тоніком в світі. Коли уживете Трінера Гірке Вино, звільнитеся від долегливостий жолудкових, болів голови, утрати апетиту, учуття загального пригноблення будетеся і пішти гарним літнім сезоном свобідно і весело. Гірке Вино солодке здоровля“ — говорить пан Адам Б. Гостомський, 224 East 57th St., New York, тільки Трінера Гірке Вино є властивим лікарством — оригінальне, правдиве Трінера Гірке Вино, котре є до потерпіного часу незрівнане і пішиться найлішою репутацією протягом 33 літ. У всіх аптиках і доставців лікарств.

І В БРАЗИЛІЇ ЯК В ГАЛИЧИНІ

До бразилійської „Праці“ пишуть з Бара Вермеля:

Від ляха хоч полу втинай і втікай, каже наша приповідка. Та ми не дуже лящні, цуралися колись, але кумалися з нею як з братом. От думали собі: таж ті „лащинки“ з нами разом бідували, разом з нами панські лани обробляли, разом з нами вигнала їх панська Польща з рідної землі на далеку чужину. До того-ж вони по нашому говорять; вони Українці по походженню, мові, а лишень дідичівська примха зробила їх латинниками. Але гірко, дуже гірко ми замелись на тій приязни.

Перед літами Бара Вермеля і Антоніна побудували стільно громадську школу на Антоніні. Всі кольоністи — з виїмкою 5 — це Українці. А тих 5 лащинків вачали нас за ніс водити. В школі хотіли завести лишень польську молитву, польські пісні, рожанець, а нас викурили або спольщити, бо всі вони захоровали, тут в Бразилії на велику польськість.

Тому то Бара Вермеля побудувала тепер свою власну українську школу, де буде і наука для дітий і читальня і спільний дім молитви. Дня 31. мая с. р. відбулось торжественне посвячення нової школи при великому здвизі народу, гордого за те, що свою гадку потрафив заміняти в дійсність, та що з липнею не має нічого спільного.

Учасник.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Ізмаїла Верлинського. В додатку „Шкіце листя“ в „Лаврі“ і поезиями. У біографічна нарис. Цена Франко (лит. Василь Верлинський) з 14 ілюстрація. Брошурована $2.75 в шкіняній оправі $3.00.
Замовлення посилайте на адресу:
„SVOBODA“,
83 Grand Street Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СЕЙЧАС ПОТРІБНО
100 УГЛЕВИХ МАРНЕРІВ
Добра нагода дістати постійну працю в любійній майні, де можете заробити гроші. Нощо робити два або три дни в тижни, коли гутки можете робити кождого дня. Тут є місце, де можете 5½ фута високо, нема газів, сліпу ані води. Добрий верх, уживаєся отверих ламп. Доволі помешкальних місць для самотних, а також доми для жонатих. Потребуємо лишень сталих робітників. Абсолютно нема страйку. Добра нагода заробити гроші. Приходіть сейчас і беріть лліші місця. Голоситися до: The Hazel Mine, Cannonburg, Pa., або до Mr. Varady, Room 404, 434 Diamond Street, Pittsburgh, Pa.

НА ПРОДАЖ кенди штор і грокерия. Продається по причині слабости. Інтерес іде добре, штор враз з машинерією. Голоситися під ч. 525 Grove St., Jersey City, N. J. 58-61

ПОШУКУЮ свойого кравця Николая Стодацького з села Пробіжне, повіт Гусятин. Хтобі о нім знав або мій ся, прошу зголоситися до: Paul Kolinsky, 343 Eureka Ave., Herkimer, N. Y. 61-62

ПОШУКУЮ свого тіточного брата Стефана Турчака з села Голошинців, повіт Заліщики. Я тільки що приїхав з Канади і хотівбим про него довідатися. Хтобі о нім знав або він сам, прошу зголоситися до: Wasyl Kramar, 663 Curtis St., N. Chicago, Ill. 61-62

В дуже важній справі пошукую своїх кревних з села Серафинче, повіт Городенка, Гал. Хтобі о таких знав або вони самі, прошу зголоситися до: Stephen Topolnicky, c/o S. C. Jones, Bradshaw, Md. 61-62

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ
в дуже добрім положенню. Продається з причини слабости властителя. Інтересовані зволять зголоситись до: Реставрант, 59—3rd Ave., New York, N. Y., між 10. і 11. улицею. 61

КОБАСИ! NEWARK, N. J. КОБАСИ!
Масар зі Львова, 25 літної практики, буде виробляти кобаси в бучерни під ч. 59 Бікеї улиця, у Народнім Домі. Тому котрі люблять добрі старокраєві кобаси, хай приходять на Бікеї улицю в суботу, а не пожалуєте. 61-62
Стефан Грінтус, властитель.
Василь Карпович, масар.

ПОВІДОМЛЕННЕ.
Отсим повідомляємо інтересованих, що філія Leon's Institute бістало отворена в Филаделфії, Па. при 1722 Arch Street. Місцевих проситься звертати впрост на подану адресу. Позамісцеві хай пишуть до головного офісу в Ню Йорку: Leon's Institute, 131 West 39th Street. Хто залучить дво-центову марку з листом, дістане наш магазин даром. 55-61

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ
Українські народні строї і всякого рода инші костюми виповняю по дуже низьких цінах. По ближші інформації пишіть на адресу:
MRS. K. STETZ,
216 Washington St., Jersey City, N. J.
Telephone: Montgomery 2213.

КОСИ! На днях отримаємо само з Відня коси, з найлішої клепаної і добре гартованої стали, довгі 32 цали, важать повеох фунта, ціна з пересилкою $3.00. Перстень до коси 50 цент. Сталевий молоток 60 ц. Бабка 60 ц. Брусок 25 ц. Замовлення посилайте враз з грошми на адресу:
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ЖМІЧНИК є одним з найліших домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болів плечий, колення і болів грудий. Є помічне на болі голови, на болі суставів у руск і ніг, на легкий нарадки карку, болі горла і вубів. СЕЙ ЛІК є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.
Відносіться до генерального агента, залучивши 3-центову марку на відповідь.
MIKE FEDIW,
6 DOCK STREET,
HASTINGS ON HUDSON, N. Y.

СВІТ — ДО — СВОГО!
Се є клич кождого свідомого Українця
МИХАЙЛО ТУРЧИН
Український Руфінг Контрактор виконує всякі дахові роботи по дуже низькій ціні на цілий Ню Джерзи Стейт. За добру роботу дає кождому контрактору гарантію. Звертаєся є спеціялістом до встановлювання дахоний. Бізнес оснований 1910 року. Голоситись усно або письменно до:
46 YALE AVE., HILLSIDE, N. J.
Tel. Waverly 2094.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧ НА ВЕСІЛЬ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 1268.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.